

на обмен на информация чрез интернет или електронна поща) при лечението на пациенти с артроза [12].

Изводи и заключение

За подобряване на предоставените медицински грижи за лечение на артроза и за осигуряване на навременен достъп до интегрирани грижи непрекъснато се разработват алтернативни модели за мултидисциплинарни екипни грижи с цел оптимизиране на традиционния модел.

В мултидисциплинарните екипи оценката на въздействието при въвеждането на рехабилитационни (профил на рехабилитационните дейности) средства се извършва посредством метода на работната система. Моделите за интегрирани грижи при артроза обхващат най-често общопрактикуващи лекари и/или екипи от здравни специалисти в системата за първична медицинска помощ [10]. Понякога в тях могат да се включат други специалисти (ревматолози, хирурзи, ортопеди, терапевти) в зависимост от тежестта на състоянието на пациентите с артроза. При тези модели се предоставят обучителни и образователни дейности, както и съвместни консултации. За подобряване на контактите между ортопеди, общопрактикуващи лекари и екипи от здравни специалисти се създават съвместни програми и насоки за лечение.

Съществен елемент в рамките на всички здравни интервенции, освен засиленото сътрудничество, е обучението на здравните специалисти за подпомагане на пациентите с артроза при самоуправление на заболяването. Продължаващото обучение на професионалистите, ангажирани с лечението на артроза е гаранция за клинична ефективност, удовлетвореност на пациентите и удовлетвореност на членовете на мултидисциплинарния екип.

Библиография

1. Boonen A, Svensson B. Joint consultation: a joint venture towards improving effectiveness of health care. *Eur J Intern Med* 2003;14:146-7.
2. Haig AJ, Lebreck DB. Measurement of change in rehabilitation team dynamics with the team assessment profile (TAP). *Int J Rehabil Health* 2000;3:71-83.
3. Hill J, Bird HA, Harmer R, Wright V, Lawton C. An evaluation of the effectiveness, safety and acceptability of a nurse practitioner in a rheumatology outpatient clinic. *Br J Rheumatol* 1994;33:283-8.
4. Jacobsson LT, Frithiof M, Olofsson Y, Runesson I, Strombeck B, Wikstrom I. Evaluation of a structured multidisciplinary day program in rheumatoid arthritis. *Scand J Rheumatol* 1998;27:117-24.
5. Prier A, Barenboim F, Karneff A, Molars S, Beauvais C, Dumontier C, et al. Multidisciplinary day hospital treatment of rheumatoid arthritis patients. Evaluation after two years. *Rev Rhum Engl Ed* 1997;64:443-50.
6. Raven M, L. Brown, P. Bywood, Allied health integration: Collaborative care for arthritis and other musculoskeletal conditions, Primary Health Care Research & Information Service (PHCRIS), August 2014
7. Smits SJ, Falconer HJ, Bowen SE, Strasser DC. Patient-focused rehabilitation team cohesiveness in veterans administration hospitals. *Arch Phys Med Rehabil* 2003;84:1332-8.
8. Steiner WA, Ryser L, Huber E, Uebelhart D, Aeschlimann A, Stucki G. Use of the ICF model as a clinical problem-solving tool in physical therapy and rehabilitation medicine. *Phys Ther* 2002;82:1098-107.
9. Tjhuis GJ, Zwiderman AH, Hazes JMW, van den Hout WB, Breedveld FC, Vliet Vlieland TPM. A randomized comparison of care provided by a clinical nurse specialist, inpatient team care and day patient team care in rheumatoid arthritis. *Arthritis Rheum* 2002;47:525-31.
10. Van Bennekom CAM, Jelles F, Lankhorst GJ. Rehabilitation Activities Profile: the ICIDH as a framework for a problem-oriented assessment method in rehabilitation medicine. *Disabil Rehabil* 1995;17:169-75.
11. Vliet Vlieland TP. CARE: International conference on multidisciplinary care in rheumatoid arthritis. *Int J Adv Rheumatol* 2003;1:34-6.
12. Wessle E, Lindstrand J, Neher M, Marcusson J, Henriksson C. The Canadian Occupational Performance Measure as an outcome measure and team tool in a day treatment program. *Disabil Rehabil* 2003; 25:497-506.

Автори

Г. Петрова, Катедра по фармацевтични науки и фармацевтичен мениджмънт, МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна, ул. „Марин Дринов“ №55, email: galina.petrova@mu-varna.bg

Г. Ненова, К. Михов, Св. Добрилов, Университетска многопрофилна болница за активно лечение „Св. Марина“ ЕАД, гр. Варна

Т. Костадинова, Катедра по икономика и управление на здравеопазването, МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна

Е. Георгиева, Учебно-научен сектор „Медицински лаборант“, Медицински колеж, гр. Варна

П. Манчева, Учебно-научен сектор „Рехабилитатор“, Медицински колеж, гр. Варна

IN MEMORIAM

100 години от рождението и 45 години от смъртта на проф. Васил Стоянов Чолаков

Юрист, философ, социал-медицински, посветил целия си творчески живот на българското здравеопазване, проф. Васил Чолаков ще остане в историята на здравното дело с дългогодишната си работа в областта на социално-медицинските и философски изследвания и на изграждането на здравната система и подготовката на ръководни кадри.

Проф. Васил Чолаков е роден в с. Оборище в семейство на юрист и учителка. От тях наследява любовта към знанието, научното търсене и интереса към общественото развитие. Завършва право в Софийския университет и от 1947г. се ориентира към проблемите на здравеопазването. Почти две десетилетия е съветник на министъра на народното здраве и активно участва в създаването на нормативната

база на изграждащата се по това време здравната система.

Интересът му към философските проблеми на медицината и здравеопазването го води в катедрата по диамат в Института за специализация и усъвършенстване на лекарите, чийто ръководител остава до края на живота си. Работи заедно с проф. Колю Гаргов, проф. Алексис Вълчев, проф. Ташо Паскалев, доц. Димитър Борисов, проф. Христо Големанов и редица други видни дейци на здравеопазването от този период.

Основната част от трудовете му – повече от 150 – е посветена на философските и социалните проблеми на медицината и здравеопазването. Проф. Чолаков предлага една от първите в нашата литература класификация на социалните условия и фактори и е сред първите изследователи на икономиката на здравеопазването у нас. Съавтор и редактор е на „Основи на социалната хигиена“, ръководство за специализантите по социална хигиена и организация на здравеопазването.

от Редколегията на сп. „Социална медицина“